

operare, de ordine și disciplină dar mult mai puțin de muncă intensă. De asemenea, un sfert consideră că au un climat intern de delăsare, dezinteres și conflictual. 10⁰/₀ consideră că întreprinderea lor are de toate: și muncă, ordine, cooperare dar și conflict, delăsare, corupție. Aprecierea reciprocă a muncii, a inteligenței, a competenței, a răspunderii și moralului se desfășoară pe următoarele dimensiuni: „în general colegii vin la lucru dar nimeni nu se mai omoară cu munca”; avem prea puțini oameni foarte competenți, majoritatea sînt la minima rezistență, mulți au rămas în urmă cu pregătirea profesională; avem și colegi corecți, cinștiți dar și chiulangii, carierişti, intriganți. În general aprecierile se situează în jurul „banalei” medii. Oamenii sînt înclinați să dea importanță inteligenței (descurcărețului), corectitudinii și sincerității în raporturile reciproce și mai puțin hărniciei (2⁰/₀). Între inteligent și harnic este preferat primul.

4. *Salarizarea*. La data administrării chestionarului (august-octombrie 1990), salariul este considerat corespunzător și meritat (38⁰/₀), inechitabil, în sensul că o parte nu merită salariul primit, iar altei părți i s-ar cuveni mai mult (30⁰/₀), sub nivelul pregătirii, contribuției și calității salariaților (10⁰/₀), mai mare decît efortul depus (4⁰/₀).

5. *Atribuirea succeselor și a eșecurilor*. „Succesele aparțin execuției iar eșecurile țin de conducere și factorii exogeni”. În literatura de specialitate se demonstrează că performanțele unei organizații depind în proporție covârșitoare de calitatea conducerii. Subiecții investigați de noi sînt de altă părere. Literatura de specialitate prezintă unele cercetări care au arătat că atribuirea eșecurilor unor factori exogeni iar a succeselor capacităților proprii țin de o paradigmă mai generală.

Colectivul de cercetare va analiza cu atenție toate ideile, punctele de vedere și observațiile rezultate din timpul dezbaterii și pe care le considerăm ca tot atîtea posibilități de îmbunătățire a calității activității noastre de cercetare. Ținem și pe această cale să mulțumim tuturor colegilor și invitaților noștri care au contribuit la organizarea și desfășurarea acestei dezbateri.

Ion ZARA

DEZBATERILE TEMATICE ÎN CADRUL PROGRAMULUI DIAGNOZA CALITĂȚII VIETII

Contactul strins cu evoluția ideilor în domeniul de specialitate sau în domeniile adiacente reprezintă pentru omul de știință, pentru cercetător în general, o necesitate vitală. Modalitățile practice de realizare a acestui dialog indispensabil cu ceea ce este nou și interesant în evoluția cunoașterii științifice sînt, desigur, numeroase. Între acestea, o formă care impune prin multiplele sale beneficii la nivel individual și colectiv este, în cadrul institutului nostru dezbaterile tematice deschise tuturor celor interesați, din interiorul institutului și din afară.

Astfel de reuniuni cu caracter științific au o valoare deosebită în cazul institutelor noi, lipsite de tradiție proprie, fiindcă ele pot deveni adevărate laboratoare de perfecționare profesională, de elaborare a unui stil al muncii științifice și de modelare a personalității cercetătorilor. În loc de orice altă pledoarie în acest sens este suficient să ne amintim că, *mutatis mutandis*, nu altfel au funcționat, între altele, Academia platoniciană, Lykeionul aristotelic. Iar rezultatele sînt binecunoscute.

Pe deplin convinși de foloasele imense ale acestor simpozioane miniaturale, programul „Diagnoza calității vieții” din cadrul Institutului de Cercetare a Calității Vieții a organizat în prima jumătate a anului 1991 patru astfel de dezbateri, după cum urmează: 1. Învățămintele cercetării din 1990 privind calitatea vieții; 2. Economia convențiilor (referent Silvia Iftime); 3. Universul valoric și calitatea vieții (referent Ana Bălașa); 4. Implicațiile incertitudinii pentru cunoașterea și practica socială (referent Ion Zară).

Prima discuție a prilejuit o amplă retrospectivă critică a cercetării efectuate cu un an în urmă, pentru a degaja sugestii metodologice în vederea proiectării și desfășurării investigației pe anul în curs. Celălalte trei teme ne-au adus în atenție diferite scheme conceptuale și rezultate ale unor cercetări pe care le-am judecat din punctul de vedere al valorii lor generale și al semnificației lor nemijlocite pentru un demers științific care vizează calitatea vieții.

Nu este acum locul și cazul să intrăm în detalii în ceea ce privește conținutul de idei al discuțiilor pe care le-au generat temele supuse dezbaterii. Mai important este însă să relevăm că acestea au avut efecte pozitive imediate conducînd, între altele, la îmbogățirea și adîncirea programului de cercetare cu ipoteze și direcții de studii noi. Așa bunăoară, discuțiile privind universul valoric a avut drept consecință dezvoltarea proiectului de cercetare a calității vieții în direcția investigării legăturii posibile dintre opțiunile axiologice și satisfacția cu viața în general, ca și cu diferențele ei componente. De altfel, cercetarea întreprinsă anul trecut ne arătase că satisfacția cu viața pe care o mărturisește un individ sau o colectivitate nu depinde direct de cadrul material, obiectiv de existență ci de aspirațiile, de așteptările noastre. Aspirații modeste fac ca împrejurări de viață destul de precare să nu ne stînjenească prea mult și invers, aspirații foarte înalte vor avea ca rezultat perceperea nefavorabilă chiar a condițiilor materiale și culturale de viață satisfăcătoare. A vorbi însă de aspirații înseamnă a vorbi de valori. Prin urmare, în măsura în care dorim să surprindem componenta subiectivă a calității vieții, jocul subtil ce se realizează între împrejurările exterioare și cele interioare ale mulțumirii și fericii, sîntem obligați să nu lăsăm în afara cercetării lumea valorilor.

Cu exemplul de mai sus am dorit să arătăm că dezbaterile tematice judicios alese, temeinic pregătite și strîns corelate cu necesitățile de cercetare ale colectivelor funcționează ca un instrument de neîmlocuit în perfecționarea activității și a pregătirii de specialitate. De aceea, considerăm că ele trebuie să devină practica curentă în cadrul colectivelor de cercetare.